

Transcriptii de chorale

Ovidiu Manole

După Dictionar de termeni muzicali (Ed. Stiintifică si Enciclopedică, Bucuresti 1984), transcriptia redă o piesă muzicală prin altă modalitate de executie decât originalul. Cadrul acestei expuneri se limitează la rescrierea sub formă de cor la 4 voci a unor lucrări (fragmente) aparținând altor genuri muzicale.

Din punctul nostru de vedere, identificarea unor armonizări de tip choral, în diferite lucrări simfonice, sonate pentru pian, piese instrumentale, în genere, poate conduce la transcriptii chorale valoroase. Nu mai puțin impresionante sunt acele lied-uri cu acompaniament de pian, transformate în coruri la 4 voci. Asemenea creatii trebuie să-si justifice oportunitatea pe plan spiritual si accesibilitatea pe planul comunicării, având permanent în vedere caracterul de cântare comunitară al choralului. Choralul, fiind un gen muzical intonat de masa credinciosilor, poartă în sine modalitatea de a cânta cu voce plină, vocile având o anumită densitate, în contrast cu sonoritatea filigramă a vocilor subtiri. Stilul vocal renascentist, madrigalesc, de cameră, este impropriu choralului. Pe de altă parte, constructia lapidară (valori egale) a choralului se resfrânge asupra executiei. Atât tempo-ul, cât si nuanțele nu se pretează la excese interpretative. O agogică sobră este totdeauna preferabilă. În mod obisnuit, choralul este sustinut de orgă (Harmonium) care dublează partidele vocale. Mai rare sunt redările în ansamblu cor-orchestră, care, în cazurile reusite, dau choralului cea mai înaltă realizare expresivă. Componenta orchestrei clasice este măcar o tendință justificată.

Trebuie subliniat că orice transcriptie este cu atât mai riscantă cu cât originalul apartine unui mare compozitor; numai o bună cunoastere a stilului original si al artei vocale poate aduce succesul unei asemenea intreprinderi. Suntem nevoiti să atingem aici un punct sensibil al muzicienilor, care, după Jacques Chailley, profesor de Istoria muzicii Sorbona, aptin aceluși ordin numit de el Cavalerii purității originale, al căror statut contrazice practica muzicală de-a lungul secolelor (Franz Liszt, de exemplu, a fost autorul a numeroase transcriptii pentru pian). E drept însă, că prudenta si retinerea, în zilele noastre -bântuite de incompetență si clamatie de prost gust- este un bun consiliu în abordarea transcriptiilor de toate felurile.

*

* *

Există asadar în uzul formatiunilor corale lucrări publicate în diferite colectii, care citează rareori originalul, deficientă editorială, pe care o vom corecta în referintele din acest material.

În cartile de imnologie ale bisericilor evanghelice găsim sub formă de cor la 4 voci (autori necunoscuti):

-Cerurile măresc pe Creatorul, un hymn care emană forță si grandoare, original: Die Ehre Gottes aus der Natur, de L.v.Beethoven (lied)

-Al credintei sfânt izvor, adagio din sonata Appassionata, de L.v.Beethoven

-În noapte lin, în original In stiller Nacht, lied de Johannes Brahms.

În culegerea Imnuri Crestine a Bisericii Adventiste sunt transcrise pentru cor fără a cita originalul:

nr.245, după lied-ul Träumerei (Visare) de R.Schumann

nr.348, după Marsul Nuptial, din opera Lohengrin de R.Wagner
nr.146, după Romanta în sol major pentru Violină și Orchestră de L.v.Beethoven

Desigur mai pot fi identificate lied-uri de Mendelssohn, piese de Mozart și alți autori, devenite piese corale.

Personal am relizat mai multe transcriptii corale, din repertoriul clasic. În spațiul disponibil vom asculta:

1. Ruga noastră, adagio din Concert nr.5 pian-orchestră de L.v.Beethoven; interpretează Corala Camerata Academica Timisiensis (Corul Fac de Muzică), dirijor: prof. univ. Damian Vulpe.

-înregistrare "Credo Music"-Timisoara, cu titlul Muzică sacră.

2. Sunt cazuri când se poate acorda choralului o funcție socială, Hymnul, în sensul binecuvântării lui Dumnezeu asupra unor popoare sau comunități. În acest scop am gândit că ar fi reprezentativ Hymnul Binecuvintează, Doamne, România, după acel tulburător pasaj din Rapsodia II în re major de George Enescu. Transfigurarea enesciană a acelui cântecel de sorginte populară ("Pe o stâncă neagră" de Al. Flechtenmacher) este copleșitoare. Atributele choralului sunt acolo ca să înaripeze substanța muzicală românească pe dimensiunea cosmică.

Cele trei elaborări succesive ale temei enesciene sunt transcrise choral în fa major de două ori și a treia reluare în La bemol major. (Publicat în Antologie chorală vol.II, Fac. Muzică, Univ. de Vest, Timisoara)

Interpretează același cor al Fac. de Muzică dirijat de prof. univ. Damian Vulpe.

Bibliografie: Ovidiu Manole, CANTUS CHRISTIANUS, din Istoria Choralului Protestant, Ed. Agape, Făgăraș, 1997